

4. No renunciar a l'utopia. Mare Meva! Què queda de molt encara per poder descansar tranquils! On és l'escola laica? Com funciona la democràcia a l'escola? On és l'escola igualadora i no reforçadora dels mecanismes socials de selecció (opressió)? On és la formació permanent del professorat basada en la feina i en la responsabilitat social i en l'escalisme? Qui i com educa per a la pau i una ciència humana? No queden massa coses de l'escola-caserna (Freinet)?

5. La reforma de la reforma. Me pareix que aquesta parauleta: la reforma s'ha convertit amb consol i vareta màgica que ens transporta a un hipotètic temps futur on els problemes (que cada dia trobam) de l'educació quedaran resolts. No seré jo qui li negui tots els aspectes positius que hi vegi. Però els ministres seran els mateixos, el professorat serem els mateixos, les escoles seran les mateixes, els inspectors, els directors provincials, funcionaris seran els/les mateixos/es. Qui i com es reformen?

6. Aprendre amb i dels/les qui aprenen Es l'actitud del/la qui està devora i no per damunt. Es reconèixer que s'ensenya a aprendre (a investigar, recer-car, descobrir) essent un/a mateix/a una persona que aprèn, que s'interroga sobre noves coses, que fa noves preguntes i cerca respondre-les. Es l'actitud mútua d'estar pendents del nostre alumnat i aquest de nosaltres.

7. Del desengany a un nou repte. 10 anys són molts d'anys per restar immòbils i indiferents davant tantes coses que han passat (i moltes que no han passat).

Hi ha il·lusions esmorteïdes, més d'una animeta nafrada i records nostàlgics.

Jo encara voldria (molts, moltes encara voldríem) ser una veu que convida una vegada més a transformar-nos i a transformar l'escola no en un redupte o finca nostre sinò en un mirall on la societat hi descobreixi allò que ha de canviar. Pensar que l'escola pot canviar la societat és fals, però no

ho és lliutar per fer-ne un espai de reflexió, respecte i coneixement crític per a totes les joves generacions.

Mantenir-nos fidels a això i treballar-hi és encara un repte guapo.

8. "Vas Homine unius libri" Això em deien de petit, que llegint un sol llibre faria furor per la convicció que demostraria. Jo crec tot lo contrari, que només pot fer una persona caparuda, dogmàtica i no pensadora (no són això els catecismes?). Llibres i revistes variades han de ser companys i companyes inseparables amb qui contrastar les nostres tasques; recollint la seva llum quan ho trobem convenient i allunyant el seu fum quan ens enterboli la vista.

9. L'aula. "Tot/a mestre/a experimentat/da sap ben bé que ensenyar és molt més que programar la transmissió de coneixements. Es sobretot comunicació amb l'alumnat. El professorat actua de moltes maneres, una gran part d'allò que fa consisteix en un pensament i acció abans i *davant* l'alumnat conduent a crear les condicions propícies a l'assumpció de coneixements". Per donar exemple del pensament 8 vos he traduït (el subretxat és meu) unes línies de dos mestres escocesos. Ara que la carrera indocent amenaça greument la feina dins l'aula, voldria demanar a PISSARRA i a l'STEI una acció a favor seu i a una assenyada coordinació i suport entre els de dins i els de fora. Ambdues accions són necessàries.

10. No hi ha pensament final. Una felicitació i abraçada a totes les persones que han fet possible 10 anys de PISSARRA i a tants de lectors i lectores que fan realitat aquesta comunicació més enllà de la distància i del temps.

Guíem Daviu Vich

LA DIFÍCIL I MERESCUDA UNITAT

Quatre anys enrera, aproximadament, la Revista PISSARRA sorprenia als seus habituals lectors amb un número, el 35 bis (desembre 1983), i un tema monogràfic: la L.O.D.E. Però, potser sorprenia més el que aquell número l'elaborassin S.T.E.I. i Col·legi de Llicenciats conjuntament.

Els orígens d'aquesta col·laboració venien de més enrera —un any i mig— quan el Col·legi de Llicenciats havia convidat a altres forces de l'ensenyança a integrar-se en una acció conjunta per canviar la realitat d'un Complexo Escolar Militar que ens havien instal·lat a la nostra ciutat. La convocatòria que des del Col·legi es va fer només obtingué resposta per part de l'S.T.E.I. A partir d'aquí, els encontres entre ambdues entitats sovintejaren i es concretà un pacte —inicialment sols pel número monogràfic de la L.O.D.E.— de col·laboració i coedició de la Revista PISSARRA.

Des de l'editorial del número 35 bis, *L'Educació com a tasca col·lectiva*, ferem una nova crida a totes les entitats i persones que volguessin col·laborar en un projecte que consideràvem únic en el seu cas, i que es proposava "juntar i no dispersar", "unir forces i esforços en aquesta tasca comú". Per aconseguir tot això i amb acord de les parts adreçarem un escrit a la F.E. de C.C.O.O. i a la F.E.T.E. d'U.G.T. De Comissions ens respongueren que no els interessava i que ja tenien una Revista que editaven a Madrid. De Fete-UGT mai no en sapiguérem res.

Així les coses, la col.laboració inicial no s'amplià i seguiren la tasca, les dues entitats, de mica en mica i amb un Sindicat era una cosa contra natura; sindicalistes que desaprovaven l'acord per raons d'interessos diferents; i més coses...

L'evidència de que des del primer número en col.laboració fins que sortí el segon número passassin dos anys permet explicar algunes de les dificultats que trobarem. El següent número havia d'estar dedicat fonamentalment a la Inspecció. El material hi era: De la Inspecció del canvi al canvi d'Inspecció; però el número mai arribà a la Imprempta. Les raons fóren moltes i complexes com per enumerar-les ara. A més a més semblava que totes les circumstàncies s'havien confabulat contra el nostre projecte.

Des del número 36 (desembre del 85) fins el número 41 (març del 87) PISSARRA sortí amb certa regularitat.

Ens proposàrem fer de PISSARRA una Revista d'ensenyança, que estigués oberta a tothom i que fos un òrgan d'anàlisi i de crítica, de debat i de reflexió; plantejaments que s'acompliren.

També volíem que PISSARRA fos un vehicle d'intercanvi d'experiències didàctiques, de renovació pedagògica, a més a més d'una plataforma informativa i divulgativa quant més ampla millor. I això no ho vàrem aconseguir. Probablement els nostres propòsits eren massa ambiciosos pel medís amb que contàvem.

Així i tot no se pot negar que el primer objectiu s'aconseguí. Basta revisar, maldament sigui per damunt, els números publicats i es veurà que s'encetaren temes tan vius com el de la Llei de Normalització lingüística i el seu desenvolupament reglamentari; els Concerts i els Consells Escolars que eren els primers R. Decrets de la LODE; el C.E.P. i les primeres eleccions als seus Consells. Temes, convertits en eixos de la política i la problemàtica educativa, que han servit per donar als ensenyants uns elements de reflexió i crítica, de manifestació i de postura.

També és cert que PISSARRA no ha donat el seu suport, prèviament, a cap Institució; és a dir, no s'ha casat amb ningú mai, ans al contrari s'ha congratulat d'aquelles iniciatives legislatives que eren progressistes i ha denunciat, a més de rebutjar, qualsevol intent de contemporització o retrocés en la tasca educativa.

Així arribam al número 41 que, tractant de la "menyspreada" F.P.,

significà el final de la coedició Col.legi de Llicenciats - S.T.E.I.

La raó d'aquest trencament és una i molt simple. La F.E. de C.C.O.O. sol·licità al Col.legi la integració del seu Sindicat en el sí de PISSARRA i de la seva redacció, o, en el seu cas, que el Col.legi editàs una Revista semblant amb C.C.O.O. La Junta de Govern del Col.legi de Llicenciats, per coherència amb ella mateixa i amb els seus plantejaments, hi estigué d'acord malgrat que el to i la forma de petició fossin inadequats, i el moment oportunista. I així ho manifestà al S.T.E.I., tot respectant la darrera paraula d'aquest Sindicat com entitat propietària de la capçalera PISSARRA. El STEI, per la seva banda, considerà que no era procedent la petició de C.C.O.O., per la qual cosa el Col.legi de Llicenciats es va veure obligat a trencar la col.laboració.

El resultat ja el coneix tothom. El S.T.E.I. torna a editar en solitari la Revista i el projecte de plataforma unitària ha deixat d'existir. El fet és lamentable, però les coses són com són i no com nosaltres desitjaríem.

Per acabar no puc més que demanar que PISSARRA segueixi existint, i oferir la meua col.laboració personal, sense representació de res i de ningú, perquè no ens quedem orfes de l'única criatura que ens queda —lliure, oberta i crítica— als ensenyants.

GAT 725 C/31 DICIEMBRE, 12 Tels. 20 46 00-20 45 02-03 PALMA DE MALLORCA

L'AGENCIA AL SERVICI DEL POBLE MALLORQUI

P.S.: No és, ni prop fer-hi, la meua intenció carregar el mort del trencament abans assenyalat a C.C.O.O. Crec, com he dit, que no sapigueren aprofitar l'ocasió de participar, oferida en el seu moment, en una tasca que el temps i les persones la feren prou atractiva.

Molt més greu me sembla, i no vull entrar en desqualificació ni polèmiques, l'actitud de F.E.T.E.-U.G.T. la qual fou també convidada a integrar-se al manco en tres propostes unitàries del Col.legi de Llicenciats i només en va contestar a una que,

**DEU ANYS AMB ELS TREBALLADORS
DE L'ENSENYANÇA**

dissortadament, no fruità. Les altres dues —plataforma front al Complexe Escolar de Son Rullan (Centres quasi militars), i PISSARRA— no foren mai respostes. I mentrestant, FETE-UGT vetà la presència del Col·legi de Llicenciats en el Consell Assessor (provisional) del C.E.P. (veure PISSARRA, no. 37, planes 14-16).

Els pretextes sempre fóren de “corporativisme”, adreçats a una entitat que feia propostes —bé o malament— d'acció conjuntes i unitàries, i que volia servir de lloc d'encontre per aconseguir resultats positius dins el complicat món de l'educació i la docència.

Darrerament, tot acabant aquest curs escolar, la FETE-UGT ha vetat la presència del Col·legi de Llicenciats dins el Grup de Treball de la Direcció Provincial, i s'ha servit d'un xantatge planer i primari: ha sotmès al Director Provincial la decisió d'excloure al Col·legi o s'excluïa la pròpia UGT. I don Andreu Crespí sembla ésser que no ha dubtat gaire a l'hora de decidir i ha descavalcat al Col·legi de Llicenciats, perquè sabia a qui no havia de triar. I és que Madrid és petita, però pesa!

Tomeu CANTARELLAS

El paper de l'escola en la normalització lingüística

Normalització lingüística, a Mallorca i a la resta dels Països Catalans, vol dir “fer normal” la situació sociolingüística de la nostra societat, d'acord amb el marc legal vigent. I si en una societat lingüísticament normal l'escola té un paper primordial en la formació lingüística dels ciutadans i en la transmissió dels models de llengua, en el nostre procés de normalització la seva importància resulta multiplicada, perquè ha de formar els ciutadans anul·lant una deformació secular, i els models que ha de difondre entre la població escolar són desconeguts o mal assimilats per la major part de la població adulta. Més que la “normalització de la llengua”, és la “normalització de la societat” el que hem de dur a terme entre tots, i molt especialment dins el món de l'escola.

El marc constitucional i estatutari vigent i els programes obligatoris d'EGB confereixen a l'escola de les Comunitats Autònomes no castellanes d'Espanya la responsabilitat de la formació lingüística dels ciutadans aportant als infants, en grau suficient, el coneixement de tres llengües:

—el de la llengua pròpia, i com a tal oficial, del territori—en el nostre cas el català;

—el de la llengua oficial de l'estat—és a dir, el castellà;

—el d'una llengua estrangera de gran difusió internacional—anglès o francès, sobretot.

En una situació normal dins aquest marc, cadascuna de les tres llengües té un paper diferent dins la comunitat, i per tant ha de tenir un paper correlatiu en la formació dels individus i ha de rebre el tractament adequat dins el món escolar:

— La llengua pròpia del territori és l'instrument normal de comunicació entre els membres de la col·lectivitat, en totes les circumstàncies de la relació social, des de les més familiars a les més formals. L'ensenyament que se'n doni als infants els ha de capacitar per tenir-la com a instrument normal d'expressió i de relació amb el seu entorn; han de ser capaços d'emprar-la de paraula i per escrit, en la relació familiar i en la formal, i han de poder canviar el registre sense esforç, segons la situació; han d'emprar els registres col·loquials de la varietat dialectal local i han de reco-

nèixer els registres informals d'altres modalitats, sense confondre'ls amb la modalitat estàndard comuna. En una paraula, els nostres infants han de rebre del català, llengua pròpia de la C.A., la mateixa amplitud de coneixements que els ciutadans de territoris oficialment monolingües reben de la llengua del país. I aquest paper de “llengua primera” ha de ser respectat dins l'escola: des del nom mateix del col·legi fins a les activitats extraescolars, passant per la retolació interna, la relació amb els pares, les actuacions administratives i les docents, s'han de fer en aquesta llengua. Així l'infant s'hi va identificant, de manera que per ell “donar una informació per escrit” o “traduir” un text d'una llengua estrangera equival a escriure i traduir en aquesta llengua bàsica o “llengua primera”.

La llengua oficial de l'Estat és la llengua de relació amb els individus i institucions de l'Estat de llengua diferent de la del territori —en el nostre cas, el castellà—, i com a tal és la “llengua segona” dels ciutadans. Una llengua segona amb la qual estaran en contacte molt freqüent, i de la qual l'escola els ha de donar el coneixe-